

gabiati en la fosca del calabós del Castell «anant de l'un cap a l'altre *escurniflant-ho* tot, vaig adonarme --», PCoromines (*Presons Imag.*, p. 18), «vaig començar a llegir el llibre amb el propòsit d'anar tallant i *escurniflant* però --- he acabat per llegir-ho tot», escrivia ell mateix a Rubió i Lluch el 1927. Saisset l'usava per 'ensumar' (*Perpinyanenesques*, glossari) i el substantiu agent: «ho espapissa tot: és una *escorniflaire*, / i com un gos de caça, ho sent tot a la flaire! / Amb ella, mai re de salvat!» (ib., p. 86).

Cornada. *Cornador*; *cornadura*. *Corna*ment; *cornament*. *Cornassada*. *Munt Cornat*, certament no preromà, però més que derivat de *corn* és probable que estigui per *coronat*. *Corni*, *còrnia*; i *còrnia* membrana de l'ull [Ss. XIV-XV]; *cornèitis*. *Cornejar*; *cornejador*. *Cornerol*. *Cornet*. *Cornicó*. *Corniculat*, derivat pres del *corniculum* 'banyeta', i el cpt. *corniculifera*.

CPT.: *Cornialt*. *Corniforme*. *Corniger*. *Cornúpeta*. *Cornamusa* [1344, *Ordenances* del Cerimoniós: «tocaran a la taula --- una trompeta, una *cornamusa* e un tabaler», que MillàF cita de l'ed. de CoDoACA vi; «Ramón Martí, apodado *Cornamusa*, fue juglar del municipio de Lérida, en los años 1357 y 1368», MzPi., *Poesia Jugl.*, p. 5]; «quan un sonador sone de *cornamusa*, digau, aquell so de qui és?: de la *cornamusa* o del sonador? Del sonador és», StVicentF (*Sermons* II, 72.22); «legums fumosos / són, e ventosos, / cuyts o torrats: / ventositats, dintre recluses, / les *cornamuses* / fan fort inflar, / dreçar, sonar», JRoig (*Spill*, 10132); «la *cornamusa*: utriculus; lo qui sona *cornamusa* ---», OPou (*TbPu.*, 155); ja ho portava Verdader del seu ús vigatà, car l'usa ja en l'escalaiborn de l'Atl., de 1867 («sonavan *cornamusa* y grays», *Atl.* I, 67, canviat en la versió de 1877).

Cpt. dels imp. de *cornar* + *musar* 'entretenir-se', oc. *musar* 'entretenir-se', 'badar', i també 'tocar la cornamusa', que per això en fr. es diu *musette*; sentit més ampli i probablement antic en l'alt-arag. *karnamúsa* «cencerrada que se daba a los novios, con esquitillas, talacas, trucos, caldés, cuan les amonestaban», Bielsa (1965); no és compost amb *música* com insinua el DBal., ni tampoc és pròpiament «chatte (*muse*) qui gronde», com voldria Sainéan (*BhZRPb.* I, 71); *cornamuser* (1465), *cornamusaire*.

Cornamula nom mallorquí del canó llarg i gruixut de les xeremies o *cornamusa* (=cast. *roncón* de la gaita) que fa un so molt baix i ronc com la ranera d'un gatàs miolaire, ni és pròpiament alteració de *cornamusa* (i menys per contaminació de *mula*, AlcM: què hi té a veure una mula?) sinó compost de *cornar* i *meular* (la forma mallorquina del mot 'miolar'), per més que el canvi de *meular* o *miular* (també mallorquí) en *mular*, en aquest compost, pot haver estat causat (o almenys ajudat) per la influència de la *u* de *cornamusa*.

Cornicabra, nom de planta «*Pistacia terebinthus* L.»; en el Princ. (Serradell, *Sota Terra Club Munt.* I, 126), 'xuclamel' en el País Val. (S. XVII, Carles Ros; Tollos, Alcalà de la Jovada, Benissa, 1963): a Benissa diuen que en castellà se'n diu *galán de noche*; cf. el 60

nom fr. *chèvrefeuille*, ll. CAPRIFOLIUM. *Cornicervi* 'espècie de plantatge' [*Cornicervi*: «cornucervinum», 1575, OPou, *TbPu.*, 49]; alterat en *cornicelis* o *cornicels* a Menorca (dissimilació -r-r- > r-l, i cf. el mall. *cero* 'cervo'): «infló des ventre: empastes de *cornicelis* (estrellamar) i mal rubí, segons sa cansó de s'herbolari: *cornicels* i malrubí / fer-li a sa panxa una empasta» (Camps Merc. II, 125); i en altres llocs en *corniulls* (DFA.) potser contaminat per *abriulls*. *Cornucòpia* [S. XVIII, CROs]; «los atributs --- pintats en un com medallon ovalat o *cornucòpia*, que los àngels sostenien ab una mà y ab la altra empoñaban una palmatòria ab atxa», B. de Maldà, *Excursions*, 163 (també en *Coll. B. Vida*, 107), pres del ll. *cornu copiae* 'corn de l'abundància': perquè s'hi representava una gran banya vessant de fruites.

Unicorn: S. XV «un hom anant per una muntanya encontre un *unicorn*, e fugent de l'*unicorn* caygué en una sima ---», *Recull d'Exemplis e Miracles*, generalment dissimilat, primer en *olicorn* (*oricorn* StVicentF, *Sermons* I, 154) i després *alicorn* («*alicorn*: monoceros, unicornius», 1575, OPou, *TbPu.*, 54); com és sabut *alicorn* ha esdevingut el nom d'un animal màgic, amb virtuts meravelloses, curatives: «canta codolades / i sap contarelles / d'*alicorns* i fades / i poals florits», Joan Alcover (*Cap al tard*, 8); «desengany de bovos compost per S'*Alicorn* de Sant Domingo», Martí Serra (JMBover, *BiEscrBal.* II, 383, i § 1194, XIV); satíric dominic anti-llullista (fi S. XVII); l'*unicornio de Santo Domingo* és el símbol que posen a bastants calendaris i pronòstics des de 1742 (Bover II, 609) i 1746 (II, 110a8f.); *S'alicorn de St. Domingo*, poema escrit per Albert Burgueny, satíric de Palma (1707-1770), Bover, § 176.

Bigòrnia [1803, Belv.; *bigorna* 1490] 'enclusa petita que acaba en dues puntes', del ll. vg. *BICORNIA, variant de l'adj. BICORNIS 'de dues banyes', de la qual provenen també el cast. *bigornia*, oc. mod. *bigorno* (> fr. *bigorne*), port. *bigorna*, it. *bicornia*, mossàrab *bicornia*, DCEC I, 457b39-51.

De *κέρας*, -ατος, el nom grec de la 'banya', germà del ll. *cornu*, s'han format els compostos científics, iniciats amb l'element prefixat *cerato-*: *ceratodòntid* (amb *ὀδούς*, -όντος, 'dent'), *ceratosaure*, *ceratofillàcies* (amb *φύλλον* 'fulla': per la forma de les d'aquestes plantes verticil·lades, terminades en un verticil o petit vèrtex); *aceratòsia*. Derivat del mateix *κέρας* és el greco-llatí *cerastes*, del qual hem fet *cerasta* nom d'una serp que té com una banyeta sobre cada ull.

¹ Sembla explicar-se per la idea de 'punta', 'racó', 'extrem'. Tanmateix caldrà estudi més detingut per aclarir que no es tracti de **quadernal*, cf. els *ternals*. —² En pro d'aquest es podria fer valer el nom del *Riquerna* de Cabdella, que no havent-hi diftongació de ò ni en els noms de lloc pallaresos pre-catalans no podria venir de CORNUA però sí pot venir de *COVERNA. Potser també es podria tenir en compte, per més que es tracti d'una regió tan llunyana, que a Guadassuar, prop del Xúquer, hi ha un lloc dit les *kwèrnes* (fesa de sèquia a la ratlla